

OPINIE SEPARATĂ,
expusă în temeiul articolului 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea
Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994 și al articolului 67 din Codul
jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995

1. Prin Decizia nr. 81 din 11 iulie 2024 a fost declarată inadmisibilă sesizarea nr. 238a/2023 pentru controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1122 din 26 septembrie 2023 privind eliberarea domnului Alexandr Stoianoglo din funcția de Procuror General, depusă de dna Diana Caraman și dnii Vladimir Voronin, Oleg Reidman, Nicolai Rusol și Constantin Starîș, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorii sesizării au notat că, potrivit articolului 125 alin. (2) (*Procurorul*) din Constituție, Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente. Autorii consideră că obligația de supraveghere a respectării condițiilor de eliberare din funcție a Procurorului General nu se aplică doar Consiliului, ci se extinde și la Președintele Republicii, atunci când emite un decret în acest sens (a se vedea DCC nr. 81 din 11 iulie 2024, §§ 6, 21).

3. În raport cu aceste critici de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a menționat că este competentă să verifice constituționalitatea Decretului în discuție doar sub aspectul formei și al procedurii de adoptare, în cazul în care criticile sunt raportate la o normă din Constituție. Potrivit Curții, articolul 125 alin. (2) din Constituție nu prevede o marjă discreționară a Președintelui Republicii în cazul recepționării propunerii Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la demiterea din funcție a Procurorului General. Această marjă discreționară există doar în cazul examinării candidaților pentru funcția de judecător, propuși de Consiliul Superior al Magistraturii, când, pe baza articolului 116 alin. (2) din Constituție, Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii. Această competență a Președintelui Republicii Moldova nu poate fi extrapolată la alte cazuri, inclusiv la cel de demitere a Procurorului General. Prin urmare, în cazul în care Consiliul Superior al Procurorilor propune eliberarea din funcție a Procurorului General pe baza articolului 125 alin. (2) din Constituție, Președintele Republicii este obligat să dispună demiterea acestuia din funcție. Lipsa unei marje discreționare a Președintelui Republicii în acest domeniu scoate în evidență competența constituțională exclusivă a Consiliului Superior al Procurorilor de a asigura respectarea condițiilor de eliberare din funcție: a) în condițiile legii; b) pentru motive obiective și c) în temeiul unei proceduri transparente (a se vedea DCC nr. 81 din 11 iulie 2024, §§ 20, 22-24).

4. Nu susțin această decizie din următoarele considerente.

5. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității decretelor Președintelui Republicii Moldova, care vizează funcții de demnitate publică de rang constituțional, *i.e.* a Procurorului General, ține de competența Curții Constituționale (a se vedea HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 35; HCC nr. 13 din 27 aprilie 2021, § 25; DCC nr. 103 din 29 august 2023, § 25).

6. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că decretul menționat fac obiectul controlului constituționalității sub aspectul formei și al procedurii de

adoptare, precum și al respectării exigențelor legale necesare pentru numirea/demiterea din funcție a persoanelor oficiale (HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 35).

7. Potrivit articolului 125 alin. (1) din Constituție, Procurorul General este numit în funcție de către **Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor**. În același timp, potrivit articolului 125 alin. (2), Procurorul General este demis din funcție de asemenea de către **Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor**.

8. Curtea Constituțională a statuat că **articolul 125 alin. (2) din Constituție prevede explicit autoritățile cu atribuții decizionale în procesul de demitere din funcție a Procurorului General, acestea fiind Consiliul Superior al Procurorilor și Președintele Republicii Moldova** (HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 85).

9. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că **Legea Supremă impune aceleași exigențe în cazul numirii în funcție și destituirii din funcție**. Numirea în funcție printr-o procedură la care participă **două autorități de rang constituțional** este voința legiuitorului constituant de a le determina la o colaborare eficientă în exercitarea atribuțiilor ce le revin. **Destituirea presupune aceeași colaborare a autorităților, pentru care scop ele trebuie să respecte procedura prevăzută expres în Constituție** (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 11 din 27 aprilie 2010, §§ 5-6).

10. Mai mult, pentru a oferi **garanția stabilității unui mandat de rang constituțional**, procedura demiterii ar putea fi una mai complexă. Comisia de la Veneția a remarcat, în acest sens, că **garanțiile pentru eliberarea din funcție trebuie să fie mai mari decât cele pentru numire** (a se vedea Opinia nr. 773/2014 din 14 octombrie 2014, CDL-AD(2014)031, § 72).

11. Rețin faptul că atât numirea, cât și **demiterea din funcție a Procurorului General reprezintă atribuția constituțională a Președintelui Republicii**, în ambele cazuri aceasta fiind exercitată la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor. Deși din prevederile constituționale menționate *supra* poate fi dedus **rolul primar al Consiliului Superior al Procurorilor** în procedurile privind numirea și demiterea Procurorului General, **Consiliul nu deține o competență exclusivă în aceste proceduri, iar rolul Președintelui Republicii nu poate fi limitat la o simplă formalitate** (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 2 din 24 ianuarie 2017, § 37).

12. Astfel, spre exemplu, potrivit articolului 17 alin. (11) din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, la numirea în funcție **Președintele Republicii poate respinge o singură dată candidatura propusă de Consiliul Superior al Procurorilor pentru funcția de Procuror General** în cazul depistării unor probe incontestabile de incompatibilitate a candidatului cu funcția respectivă, de încălcare de către candidat a legislației sau **de încălcare a procedurilor legale de selecție a acestuia**.

13. În același timp, potrivit articolului 125 alin. (2) din Constituție, demiterea din funcție a Procurorului General poate avea loc numai: a) în condițiile legii; b) pentru motive obiective și c) în temeiul unei proceduri transparente. Reieșind din faptul că **propunerea de a demite Procurorul General reprezintă competența constituțională exclusivă a Consiliului Superior al Procurorilor**, anume acestei autorități îi revine sarcina de a respecta exigențele constituționale: să adopte decizia prin care propune Președintelui Republicii demiterea Procurorului General

în condițiile legii, într-o procedură transparentă, pentru motive obiective.

14. Astfel, Consiliul Superior al Procurorilor nu poate avea obligația constituțională de a respecta exigențele menționate mai sus și tot el să verifice dacă le-a respectat. Prin urmare, anume **Președintele Republicii, înainte de a semna decretul de demitere a Procurorului General, va verifica dacă propunerea Consiliului Superior al Procurorilor a fost adoptată în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente.** *Per a contrario*, obligarea Președintelui Republicii de a dispune automat demiterea Procurorului General nu este compatibilă cu statutul constituțional al șefului statului stabilit la articolul 77 din Constituție și nu decurge din prevederile articolului 125 alin. (2) din Constituție, care **consacră partajarea competenței** între Consiliu și Președinte în cadrul procedurii de demitere a Procurorului General.

15. Mai mult, Constituția în mai multe cazuri **oferă Președintelui Republicii posibilitatea de a efectua verificări înainte de a exercita o atribuție constituțională și de a respinge, o singură dată, propunerea.**

16. Spre exemplu, potrivit articolului 116 alin. (2) din Constituție, Președintele Republicii poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii pentru funcția de judecător. De asemenea, în contextul procedurii de promulgare a legilor, prevăzute de articolul 93 din Constituție, dacă are obiecții în privința unei legi, Președintele Republicii este în drept să o restituie Parlamentului spre reexaminare, dar numai o singură dată (HCC nr. 9 din 26 februarie 1998, punctul 2 din dispozitiv; HCC nr. 2 din 24 ianuarie 2017, § 50; DCC nr. 96 din 6 august 2020, § 21).

17. Curtea Constituțională a apreciat că **această soluție are valoare constituțională de principiu în soluționarea conflictelor juridice între două sau mai multe autorități publice care au atribuții conjuncte în cadrul unor proceduri prevăzute de Legea fundamentală și că acest principiu este de aplicare generală în cazuri similare** (HCC nr. 2 din 24 ianuarie 2017, § 51). Astfel, în cazul remanierii guvernamentale (revocării și numirii, la propunerea Prim-ministrului, a unor membri ai Guvernului), prevăzute de articolul 98 alin. (6) din Constituție, dacă Președintele țării consideră că persoana propusă nu corespunde cerințelor legale pentru exercitarea funcției de membru al Guvernului, el poate refuza, o singură dată, motivat, propunerea Prim-ministrului de numire a unei persoane în funcția vacantă de ministru (HCC nr. 2 din 24 ianuarie 2017, §§ 53, 56; DCC nr. 96 din 6 august 2020, § 20).

18. Prin urmare, **Președintele Republicii dispune de o marjă discreționară în procesul demiterii Procurorului General.**

19. Având în vedere aceste considerente, **rețin incidența articolului 125 alin. (2) din Constituție în prezenta cauză.**

20. Așadar, în opinia mea, Curtea Constituțională trebuia să declare sesizarea admisibilă, pentru a o examina în fond și pentru a verifica dacă **Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1122 din 26 septembrie 2023 respectă prevederile articolului 125 alin. (2) din Constituție.**

Judecător al Curții Constituționale

Serghei ȚURCAN

11 iulie 2024